

ХУЛОСАИ НИҶОИИ
шурои диссертатсионии 6D.КOA-020 назди
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № _____
Қарори шурои диссертатсионӣ аз 15.09.2022, №8

Барои сазовор донистани Олимиён Сабрина Шамсулло, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология.

Диссертатсияи Олимиён Сабрина Шамсулло дар мавзуи «Нақши матбуоти даврии тоҷик дар тарғиби фарҳанги миллий (дар мисоли нашрияҳои «Ҷумҳурият», «Ҷавонони Тоҷикистон», «Озодагон» ва «Миллат», солҳои 2010-2015)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.01.10 – Рӯзноманигорӣ дар ҷаласаи шурои диссертатсионии 6D.КOA-020-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17; фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 7-уми январи соли 2022, таҳти №23) 30 июни соли 2022, суратмаҷлиси №6 ба ҳимоя қабул гардидааст.

Довталаби дараҷаи илмӣ Олимиён Сабрина Шамсулло 3-юми апрели соли 1992 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таваллуд шудааст. Соли 2015 факултети журналистикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро бо дипломи «аълоҷӣ» хатм намудааст. Солҳои 2016-2019 дар шуъбаи рӯзонаи аспирантураи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон таҳсил намудааст. Аз 02.02.2019 то 28.08.2019 ба ҳайси мудирӣ кафедраи рӯзноманигорӣ ва китобхонашиносӣ дар Муассисаи давлатии Коллеҷи фарҳанги ҷумҳуриявии ба номи П. Буйдоқов фаъолият намудааст. Аз 9.08.2019 то 16.11.2021 ба ҳайси ассистенти кафедраи фанҳои гуманитарии Донишгоҳи давлатии Данғара ва аз 17.11.2021 то 30.08.2022 ҳамчун саромӯзгори кафедраи мазкур фаъолият кардааст. Аз 31.08.2022 то ин замон иҷроқунандаи вазифаи мудирӣ кафедраи рӯзноманигорӣ, телекоммуникатсия ва радиошунавонии Донишгоҳи давлатии Данғара мебошад. Собикаи илмӣ-педагогии Олимиён С.Ш. дар донишгоҳ 4 солро ташкил медиҳад.

Диссертатсияи Олимиён Сабрина Шамсулло дар мавзуи «Нақши матбуоти даврии тоҷик дар тарғиби фарҳанги миллий (дар мисоли нашрияҳои «Ҷумҳурият», «Ҷавонони Тоҷикистон», «Озодагон» ва «Миллат», солҳои 2010-2015)» дар кафедраи матбуоти факултети журналистикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон иҷро шудааст.

Роҳбари илмӣ доктори илми филология, дотсенти кафедраи матбуоти факултети журналистикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Мухторӣ Қутбиддин мебошад.

Муқарризони расмӣ:

1. Саидмурод Хочазод – доктори илми филология, профессор, мудирӣ кафедраи забони тоҷикии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни;

2. Хушдил Раҳимҷон – номзади илми филология, сармуҳаррири Муассисаи давлатии «Маҷаллаи «Илм ва ҳаёт»»

Муқарризони расмӣ ба диссертатсия тақризи мусбат додаанд.

Муассисаи пешбар – Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Н. Хусрав дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби мудирӣ кафедраи рӯзноманигории факултети филология, номзади илми филология, дотсент Шарипов С.И. дотсенти кафедраи мазкур, номзади илми филология Маҳкамова Д.Ю., котиби илмии ҷаласа Мусавирова Ф. ва имзою муҳри ректори муассиса, доктори илмҳои биологӣ, профессор Давлатзода С.Х. пешниҳод шудааст, қайд гардидааст, ки диссертатсияи номзадии Олимиён Сабрина Шамсулло дар мавзӯи «Нақши матбуоти даврии тоҷик дар тарғиби фарҳанги миллӣ (дар мисоли нашрияҳои «Ҷумҳурият», «Ҷавонони Тоҷикистон», «Озодагон» ва «Миллат», солҳои 2010-2015)» ба талаботи бандҳои 31-37-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он ба дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.01.10 – Рӯзноманигорӣ сазовор мебошад.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-75-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, интиҳоб ва таъин гардидаанд. Интиҳоби муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар ба он асоснок мегардад, ки онҳо мутахассисони бевоситаи соҳаи рӯзноманигорӣ буда, дар корҳои илмию таҳқиқотӣ фаъолона иштирок менамоянд ва дар ин самт асару мақолаҳои зиёде таълиф кардаанд, ки мазмуну муҳтавои онҳо ба мавзӯи диссертатсияи мазкур иртибот дорад.

Довталаби дараҷаи илмӣ доир ба мавзӯи диссертатсия 13 мақолаи илмӣ ба нашр расонидааст, ки аз ин номгӯй 11 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷоп расидаанд. Маводи интишоргардида нуктаҳои асосӣ, натиҷаҳо ва мазмуни диссертатсияро инъикос намуда, саҳми шахсии муаллифро собит менамоянд.

I. Таълифоти муаллиф дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

[1-М]. Астанакулова, Ҷ. Инъикоси фарҳанги оиладорӣ дар матбуоти даврии тоҷик (дар мисоли рӯзномаи «Ҷумҳурият», соли 2015) / Ҷ. Астанакулова //

- Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – 2016. – №4/6 (212). – С. 270-273.
- [2-М]. Астанакулова Ҷ. Инъикоси танзими анъана ва ҷашну маросимҳо дар матбуоти даврии тоҷик (дар мисоли сомонаи «Ҷумҳурият» ва рӯзномаи «Миллат», соли 2010) / Ҷ. Астанакулова // Номаи Донишгоҳ. Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Б. Гафуров. – 2017. – №3(52). – С. 142-146.
- [3-М]. Астанакулова, Ҷ. Проблемагузорӣ ва усули баррасии масъалаҳои фарҳанг дар матбуоти даврии тоҷик (дар мисоли маводи рӯзномаи «Ҷумҳурият» ва ҳафтаномаи «Миллат» дар соли 2015) / Ҷ. Астанакулова // Номаи Донишгоҳ. Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Б. Гафуров. – 2017. – №4(53). – С. 156-160.
- [4-М]. Астанакулова, Ҷ. Инъикоси арзишҳои этникӣ ва фарҳангии ҷӯғиёни маскунӣ Тоҷикистон дар матбуот (дар мисоли ҳафтаномаи «Ҷавонони Тоҷикистон» ва «Миллат») / Ҷ. Астанакулова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – 2017. – №4/1. – С. 299-302.
- [5-М]. Астанакулова, Ҷ. Арзишҳои миллии дар шароити бархӯрди фарҳангҳо дар мисоли сомонаи www.jumhuriyat.tj ва сомонаи www.ozodagon.tj соли 2011-2012) / Ҷ. Астанакулова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – 2018. – №1. – С. 273-276.
- [6-М]. Астанакулова, Ҷ. Махсусияти ташаккули сомонаҳо дар медиамухити Тоҷикистон / Ҷ. Астанакулова // Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. – 2018. – №2. – С. 203-207.
- [7-М]. Астанакулова, Ҷ. Махсусияти мавзӯӣ ва жанрии хабарҳои фарҳангӣ дар матбуот (дар мисоли рӯзномаҳои «Ҷумҳурият» ва «Миллат») / Ҷ. Астанакулова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – 2018. – №7. – С. 311-314.
- [8-М]. Олимиён, С. Ш. Мавқеи жанрҳои хабарӣ дар рӯзномаҳои «Ҷумҳурият» ва «Ҷавонони Тоҷикистон» соли 2014-2015 / С. Ш. Олимиён // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – 2020. – №7. – С. 267-273.
- [9-М]. Олимиён, С. Ш. Мавқеи жанри пурсиш-посух дар тарғиби масъалаҳои фарҳангӣ дар матбуот (дар мисоли сомона ва ҳафтаномаҳои «Озодагон», «Ҷавонони Тоҷикистон», «Миллат») / С. Ш. Олимиён // Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. – 2021. – №2 (91). – С. 208-210.
- [10-М]. Олимиён, С. Ш. Ҷойгоҳи жанри пурсиш-посух дар сомонаҳо ва ҳафтаномаҳои «Миллат» ва «Ҷавонони Тоҷикистон» / С. Ш. Олимиён // Паёми Академияи таҳсилоти Тоҷикистон. – 2021. – №2 (39). – С. 78-81.
- [11-М]. Мухторӣ Қ., Олимиён, С.Ш. Ҷашнҳои сегона дар матбуоти даврӣ (дар мисоли сомонаҳои www.jumhuriyat.tj ва www.millat.tj) [Матн] / Қ. Мухторӣ, С. Ш. Олимиён // Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. – 2022. – №1(96). – С. 200-206.

II. Мақолаҳои муаллиф дар мачмуаҳо ва нашриҳои дигари илмӣ:

[12-М]. Астанакулова, Ҷ. Инъикоси фарҳанги оиладорӣ дар мусоҳибаҳои матбуотӣ (дар мисоли рӯзномаи «Ҷумҳурият», соли 2015) / Ҷ. Астанакулова // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявии олимони ҷавони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон «Мақтаби сулҳпарваронаи Пешвои миллат – роҳнамои ҷавонон барои имрӯзу ояндаи дурахшон» бахшида ба 20-солагии Ваҳдати миллии ва Соли ҷавонон, 18-19 майи соли 2017. – Душанбе, 2017. – С. 261-262.

[13-М]. Олимиён, С. Ш. Отражение социальной жизни карлуков в периодической печати Таджикистана [Текст] / С. Ш. Олимиён // Тюрко-монгольский мир Большого Алтая: историко-культурное наследие современность: материалы II Международного алтаистического форума. – Барнаул: Изд-во Алт.ун-та, 2021. – С. 461-464.

Ба автореферати диссертатсия аз муҳаққиқони зерин тақризи ба шурои диссертатсионӣ ворид шудаанд:

1. Тақризи номзоди илми филология, мудири шӯбаи мухбирони минтақавии Муассисаи давлатии Телевизиони «Сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ» **Ғоибов Саъдӣ** ба диссертатсия мусбат буда, ба автореферат ду эрод гирифтаанд:

1) Яке аз масъалаҳои хеле муҳим дар шароити имрӯзаи сиёсати абаркудратҳо кӯшишҳои аз худ кардани фарҳанги дигарон аст ва ин гуна ҳуҷумҳо ба фарҳанги мо хеле зиёд ба мушоҳида мерасанд. Агар муҳаққиқ баррасии ин масъаларо низ дар матбуот ба инобат мегирифт, ба баҳс мекашид, арзиши қор хеле баланд мешуд.

2) Жанрҳои бадеию публицистиро ҳам дидан ва назари ҳудро гуфтан хеле бамаврид мебуд, ки аз назари муҳаққиқ берун мондааст.

2. Тақризи номзоди илми филология, дотсент, мудири кафедраи журналистика ва назарияи тарҷумаи Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Б. Ғафуров» **Ҷомилӣ Каримбой** низ мусбат буда, дар он эрод ҷой надорад.

3. Дар тақризи номзоди илми филология, саромӯзгори кафедраи журналистикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдулло Рӯдакӣ **Исмоилова Фарзона** аҳаммияти илмии таҳқиқ зикр шуда, ба автореферат ду эрод гирифта шудааст:

1) Объекти таҳқиқ нисбатан васеътар аст, барои рисолаи номзадӣ маводи ду рӯзнома бо ҳам муқоиса мешуд, кофӣ буд.

2) Дар автореферат баъзе камбудии имлоӣ ва техникӣ ба назар мерасад.

Муқарризон дар баробари муайян кардани баъзе эроду нуқсонҳои автореферати диссертатсия аҳаммияти ҷанбаҳои назарияро амалӣ ва навоари

онро таъкид карда, муаллифро барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.01.10 – Рӯзноманигорӣ сазовор донистаанд.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи докталаби дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқи илмӣ

- нақши матбуот дар баррасии мавзӯҳои фарҳангӣ ва ҳифзу нигоҳдории онҳо муайян карда шудааст;
- роҳу усулҳои шаклгирии афкори омма дар мавриди расму оинҳои миллӣ ба шакли мушаххас таҳқиқу баррасӣ гардидааст;
- тарзу усулҳои инъикоси масъалаҳои фарҳанги миллӣ дар шароити ҷаҳонишавии арзишҳо муайян карда шудааст;
- дар мисоли нашрияҳои «Ҷумҳурият», «Ҷавонони Тоҷикистон», «Озодагон» ва «Миллат» (солҳои 2010-2015) нақши матбуоти даврӣ дар инъикос ва бозтоби фарҳанги ақаллиятҳои миллӣ ҳамчун ҷузъи фарҳанги мардуми Тоҷикистон таъин карда шудааст;
- вазъи инъикоси мавзӯҳои вобаста ба арзишҳои миллию динӣ дар матбуоти даврии замони Истиқлол мавриди омӯзиш қарор дода шудааст;
- маҳорати касбии рӯзноманигорон дар баррасии масоили фарҳангӣ таҳқиқ ва таъин гардидааст;
- фарҳанги ақаллиятҳои миллӣ ҳамчун ҷузъи ҷудонопазири фарҳанги Тоҷикистон ба бозтобу талқини он дар матбуоти даврӣ коркард ва муайян карда шудаанд;
- нақши жанрҳои публицистӣ меъёрҳои қорбурди онҳо дар инъикоси мавзӯҳои фарҳангӣ ва маҳорати касбии рӯзноманигорон дар матбуоти даврӣ ва дигар ВАО исбот карда шудаанд;
- дар мисоли нашрияҳои «Ҷумҳурият», «Ҷавонони Тоҷикистон», «Озодагон» ва «Миллат» (солҳои 2010-2015) нақши матбуоти даврӣ дар инъикос ва бозтоби фарҳанги ақаллиятҳои миллӣ ҳамчун ҷузъи фарҳанги мардуми Тоҷикистон баррасӣ ва ташхис шудаанд.

Аҳаммияти назарии таҳқиқ дар он зоҳир мешавад, ки дар ин кори диссертатсионӣ баррасии яке аз масъалаҳои хеле муҳимми илми журналистикаи тоҷик – масъалаҳои аввалиндараҷаи ҳаёти иҷтимоӣ, аз ҷумла инъикоси арзишҳои миллӣ дар матбуоти даврӣ сурат гирифтааст.

Дар ҷараёни таҳлилу баррасии мавзӯ ва таҳқиқи масъалаҳои ҷудогона таҷриба ва дастовардҳои илмию методии муҳаққиқону суҳаншиносони барҷастаи ватанию хориҷӣ, аз ҷумла таҳқиқоти Я.Н. Засурский, Е.П. Прохоров, В.В. Тертичный, М.Н. Ким, И.К. Усмонов, А. Саъдуллоев, А. Нуралиев, М. Муродов, М. Абдуллоев, А. Азимов, М. Муқимов (Ҷ. Муқим), Ш. Муллоев, Р. Бобочониён, М. Ҷӯраева, Қ. Мухторӣ, С. Гулов ва дигарон ҳамчун заминаҳои назариявӣ омӯхта ва истифода шудаанд.

Дар диссертатсия усулҳои таҳлили муҳтаво, индуктивӣ, дедуктивӣ ва таърихӣ истифода шудаанд.

Аҳаммияти натиҷаҳои бадастовардаи довталаб барои дарёфти дараҷаи илмӣ дар амалия чунин тасдиқ карда мешавад, ки ин кори таҳқиқӣ дар фаъолияти амалӣ барои рӯзноманигорони воситаҳои ахбори омма метавонад чун дастури роҳнамо хизмат кунад. Аз маводи диссертатсия ва хулоса ва натиҷагирҳои муаллифи он дар чараёни дарсҳои амалии тахассусҳои журналистика, таҳия намудани матни лексияҳо, таълиму тадриси курс ва семинарҳои тахассусӣ истифода намудан мумкин аст.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки дар таҳқиқи диссертатсионӣ концепсияҳои илмӣ ва назарияи журналистикаи хориҷию ватанӣ истифода шудаанд. Дар умум, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ аз мушаххас будани мавзӯ, дақиқияти маълумот, кофӣ будани ҳаҷми маводи таҳқиқ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқ, ҳаҷми интишорот ва интихоби усулҳои таҳқиқ бармеоянд. Хулоса ва тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқи дар асоси таҳлили илмии натиҷаҳои назарӣ пешниҳод шудаанд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмиро дараҷаи дарки масъалаҳои дар диссертатсия баррасишуда, ҷамъоварии мавод ва сарчашмаҳои зарурӣ, натиҷа ва хулосаҳои асосии кор, муқаррароти ба ҳимоя пешниҳодшуда ва мустақил ифода шудани нуктаи назари ӯ нисбат ба мавзӯи таҳқиқ таъйид мекунад.

Муаллифи диссертатсия дар баррасии масъалаҳои меҳварии таҳқиқ, корбурди усулҳои дурусту маъмулии таҳлилу баррасии маводи матбуоти даврӣ, бо низоми муайян ҷамъбаст кардани натиҷаҳои бадастомада, пешниҳоди маълумот ва баёни фарзияҳо барои таҳқиқоти баъдӣ, интихоби мавод ва интишори натиҷаҳои таҳқиқ фаъолона иштирок намудааст.

Дар ҷаласаи шурои диссертатсионии 6D.KOA-020 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз 15 сентябри соли 2022 дар бораи сазовор донистани Олимиён Сабрина Шамсулло ба дараҷаи илмии номзади илми филология қарор қабул карда шуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шурои диссертатсионӣ 14 нафар, аз ҷумла 5 нафар докторони илм аз рӯйи ихтисоси 10.01.10 – Рӯзноманигорӣ иштирок доштанд.

Дар овоздиҳӣ 14 нафар иштирок намуд. Аз 15 нафар аъзои ба ҳайати шурои диссертатсионӣ шомилбуда овоз доданд: тарафдор – 14 нафар, муқобил – нест, бетараф – нест, бюллетенҳои безътибор – нест.

Раиси шурои диссертатсионӣ,
доктори илми филология, профессор

Мақсудов Бадриддин.

Котиби илмии шурои диссертатсионӣ,
доктори илми филология

Сирочиддини Эмомалӣ.

15.09.2022